

บทสรุป

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งหมายที่จะศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ด้านความริเริ่ม (Initiating Structure) และด้านความเกรงใจ (Consideration) ตามความเห็นของคณะครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม 8 โรงเรียน เป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น 476 คน เพื่อหาเกณฑ์ปกติของพฤติกรรมบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และประเมินพฤติกรรมบริหารของผู้บริหารโรงเรียน การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยแบบสนาม (Field Research) ใช้แบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior Description Questionnaire) ของ ฮัลปิน (Halpin)¹ มาดัดแปลงเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ลักษณะประชากร แบบสอบถามที่คืนมาและใช้วิเคราะห์ค่าตอบได้มี 264 ชุด มีผู้ตอบเป็นชาย 50.76 % (134 คน) หญิง 49.24 % (130 คน) เป็นหญิงและชายจำนวนเกือบเท่ากัน ดังนั้นความคิดเห็นที่แสดงออกจึงไม่ใช่ความคิดเห็นของฝ่ายชายหรือหญิง เป็นส่วนใหญ่ แต่เป็นความคิดเห็นของคณะครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพอย่างแท้จริง ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีวุฒิปริญญา มีร้อยละ 50.76 (134 คน) มีวุฒิปริญญา มีร้อยละ 49.24 (130 คน) ครูที่ไม่มีวุฒิปริญญา มีจำนวนใกล้เคียงกับครูที่มีวุฒิปริญญา ดังนั้นข้อคิดเห็นที่ได้มาจึงเป็นข้อคิดเห็นของผู้ที่มีการศึกษาสูงพอสมควร เกี่ยวกับอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 22 ถึง 60 ปี เฉลี่ยแล้วมีอายุ 35 ปีพอดี

¹ Andrew W. Halpin, Theory and Research in Administration (Macmillan Company, 1966), p. 86 - 89.

เป็นบุคคลที่อยู่ในวัยอันเหมาะสม มีอายุไม่มากและไม่น้อยเกินไป สำหรับอายุราชการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุราชการระหว่าง 1 ถึง 37 ปี อายุราชการเฉลี่ย 11 ปี นับว่าเป็นผู้มีประสบการณ์พอสมควร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการชั้นโท 52.65 % (139 คน) รองลงไปเป็นชั้นตรี 39.77 % (105 คน) ชั้นเอกมีเพียงร้อยละ 4.93 (13 คน) ที่เหลือเป็นชั้นจัตวา จะเห็นได้ว่าประชากรส่วนมากเป็นข้าราชการชั้นสูง

2. เกณฑ์ปกติของพฤติกรรมบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ ในระดับความมีนัยสำคัญร้อยละ 5 ด้านความริเริ่ม (Initiating Structure) เท่าใดร้อยละ 52.28 ± 2 ด้านความเกรงใจ (Consideration) ร้อยละ 56.42 ± 2.73 จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ อยู่ในเกณฑ์ เพราะโคเคแนนค่าจะ 50 กว่าเปอร์เซ็นต์เท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยก็ปรากฏว่าค่ามัธยฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ย จึงแสดงว่าพฤติกรรมบริหารสูงกว่าปกติ

3. เมื่อพิจารณาพฤติกรรมบริหารของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละโรงเรียนปรากฏว่า พฤติกรรมบริหารสูงกว่าปกติมีใน 3 โรงเรียนคือ โรงเรียนที่ 4, 6 และ 7 พฤติกรรมบริหารต่ำกว่าปกติมีใน 3 โรงเรียนเช่นเดียวกันคือ โรงเรียนที่ 1, 2 และ 5 ส่วนที่เหลืออีก 2 โรงเรียนนั้นคือ โรงเรียนที่ 8 มีพฤติกรรมบริหารทางด้านความริเริ่ม (Initiating Structure) ต่ำกว่าปกติ พฤติกรรมทางด้านความเกรงใจ (Consideration) สูงกว่าปกติ และโรงเรียนสุดท้ายคือโรงเรียนที่ 3 มีพฤติกรรมด้านความริเริ่มอยู่ในเกณฑ์ แต่มีพฤติกรรมด้านความเกรงใจสูงกว่าปกติ แสดงว่าโรงเรียนที่ 1, 2 และ 5 มีพฤติกรรมบริหารทั้งสองด้านไม่เท่าที่ควร ต้องปรับปรุงเป็นพิเศษ ให้มีพฤติกรรมบริหารสูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนโรงเรียนที่ 8 แม้ว่าจะมีพฤติกรรมทางด้านความเกรงใจสูงกว่าปกติ แต่ก็มีพฤติกรรมทางด้านความริเริ่มต่ำกว่าปกติ นับได้ว่าโรงเรียนที่มีพฤติกรรมการบริหารยังไม่อยู่ในขั้นดีเท่าที่ควร ควรปรับปรุงพฤติกรรมบริหารด้านความริเริ่มให้สูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยปรากฏว่า พฤติกรรมบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพทั้งสองคนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักและทฤษฎีการบริหารโรงเรียนไม่เพียงพอ และอาจจะเป็นไปได้ที่ผู้บริหารเหล่านี้บริหารงานไปตามความคิดเห็นของตน แต่เพียงฝ่ายเดียว โดยอาศัยประสบการณ์ที่เคยได้รับมา ไม่ปรึกษาหารือกับผู้ร่วมงานโดยถือว่าการบริหารเป็นเรื่องของผู้บริหารแต่เพียงฝ่ายเดียว ผู้ร่วมงานเป็นเพียงผู้รับคำสั่งไปปฏิบัติ หรืออาจจะเป็นเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่บริหารงานแบบรวบอำนาจ ไม่ยอมที่จะกระจายอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับเรื่องบางเรื่องที่ไม่สำคัญไปให้ผู้บริหารระดับรอง ๆ ลงไปตามความเหมาะสม และอาจจะเป็นไปได้ว่าการบริหารงานของผู้บริหารขาดความเป็นอิสระ เนื่องจากมีระเบียบข้อบังคับของทางราชการเป็นอุปสรรคซึ่งผู้บริหารจะต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

ข้อค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรมบริหารที่คณะกรรมการประกอบขึ้นเป็นผลรวม (combined effect) ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ตั้งแต่ต้นนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการลงมาตามสายการบังคับบัญชาถึงคณะครูเหล่านี้ มิใช่เป็นพฤติกรรมบริหารของครูใหญ่แต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นผลรวมของพฤติกรรมการบริหารที่มาจากหลายแห่งด้วยกัน รวมเป็นพฤติกรรมการบริหารที่ทำให้บรรยากาศสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นเช่นนั้น คณะครูจึงให้ความเห็นดังกล่าว

อีกประการหนึ่งสภาพการบริหารในประเทศไทยต่างกับสภาพการบริหารในประเทศสหรัฐอเมริกา คือ การบริหารการศึกษาของไทยยังพัฒนาไม่ถึงขั้นที่มีคุณภาพทัดเทียมกับสหรัฐอเมริกา ฉะนั้นการที่นำแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำของฮัลบินมาใช้วัดกันรายการเนื้อเรื่องในแบบสอบถามอาจจะไม่เหมาะสม กับสภาพการบริหารในประเทศไทยก็ได้ ผลของการวิจัยจึงได้คำตอบว่า

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อให้การพัฒนาอาชีวศึกษามุ่งผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลในอันที่จะยกระดับมาตรฐานการอาชีวศึกษาให้สูง เพื่อผลิตผู้ชำนาญงานในค่านาง ๆ ตามที่ ต้องการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และมีพฤติกรรมทางการบริหารที่เหมาะสมจากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพที่มีพฤติกรรมบริหารในค่านางริเริ่มและความเกรงใจอยู่ในเกณฑ์ต่ำ กรมอาชีวศึกษาซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาในค่านางอาชีพให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ควรหาทางแก้ไขปัญหานี้วิธีหนึ่งที่น่าจะทำได้คือ จัดโครงการอบรมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพขึ้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ และทฤษฎีการบริหาร เพื่อให้มีพฤติกรรมทางการบริหารที่เหมาะสมถูกต้องตามหลักทฤษฎีการบริหารโรงเรียนที่ต้องการ ซึ่งจะทำให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
2. การวิจัยนี้เป็นการหาเกณฑ์ปกติของพฤติกรรมบริหารตามที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพเท่านั้น ถ้าได้มีการหาเกณฑ์ปกติของพฤติกรรมบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและวิทยาลัยอาชีวศึกษาในระดับต่าง ๆ บาง ก็จะได้นำมาเปรียบเทียบกัน และประมวลเป็นเกณฑ์ปกติของพฤติกรรมบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาของประเทศไทย นอกจากนั้นถ้าจะได้มีการวิจัยหาสาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพมีพฤติกรรมบริหารในค่านางริเริ่ม และความเกรงใจไม่สูงเท่าที่ควร ก็จะช่วยให้ได้แนวทางในการปรับปรุงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางการบริหารที่เหมาะสม เป็นนักบริหารที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาอาชีวศึกษาของไทยก็จะประสบความสำเร็จสมตามความมุ่งหมายของรัฐทุกประการ